

CURTEA SUPREMĂ DE JUSTIȚIE

DECIZIE

24 octombrie 2018

mun. Chișinău

Colegiul penal al Curții Supreme de Justiție în componență:

Președinte – Timofti Vladimir,

Judecători – Toma Nadejda, Boico Victor

a examinat admisibilitatea în principiu a recursului ordinar declarat de către procurorul în Procuratura de circumscripție Chișinău, Scutelnic Cătălin, prin care solicită casarea deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 15 martie 2018, în cauza penală privindu-l pe

Gălățeanu Sergiu XXXXX, născut la 12 noiembrie 1982, originar și domiciliat în mun. Chișinău str. Arborilor 4/1 ap 1.

Datele referitoare la termenul de examinare a cauzei:

1. 12.06.2017 – 03.11.2017 (prima instanță);
2. 13.12.2017 – 15.03.2018 (instanța de apel);
3. 08.08.2018 – 24.10.2018 (instanța de recurs ordinar).

Asupra admisibilității în principiu a recursului ordinar în cauză, în baza actelor din dosar, Colegiul penal al Curții Supreme de Justiție,

A C O N S T A T A T :

1. Prin sentința Judecătoriei Hâncești (sediul Central) din 03 noiembrie 2017, cauza fiind examinată în procedură simplificată prevăzute de art. 364¹ Cod de procedură penală, Gălățeanu Sergiu a fost recunoscut vinovat de săvârșirea infracțiunii prevăzute de art. 264 alin. (3) lit. a) Cod penal, fiindu-i stabilită o pedeapsă sub formă de închisoare pe un termen de 4 ani și 7 luni, cu executarea pedepsei în penitenciar de tip semiînchis, cu privarea de dreptul de a conduce mijloace de transport pe un termen de 4 ani.

În conformitate cu prevederile art. 90 Cod penal, s-a dispus suspendarea condiționată a executării pedepsei cu închisoarea cu stabilirea unui termen de probă pentru 5 ani.

Acțiunea civilă înaintată a fost admisă în principiu, asupra cuantumului daunei materiale și morale urmând să se expună instanța în ordinea civilă.

Totodată prin sentință s-a soluționat și chestiunea cu privire la corpurile delictive.

1.1 Pentru a pronunța sentința, prima instanță a constatat că, la 01 martie 2017, aproximativ la ora 20:00, conducând autovehiculul de model "Kia Ceed", cu numărul de înmatriculare XXXXX, deținând permis de conducere valabil pentru categoria mijlocului de transport pe care-1 ghida se deplasa pe timp de noapte, în condiții climaterice nefavorabile (ceață, lapoviță), pe traseul R-3 "Chișinău-Hîncești-Cimișlia-Basarabeasca" din mun. Chișinău spre direcția or. Comrat, pe partea stângă a carosabilului.

În timpul deplasării, ajungând pe drumul de ocolire a or. Hîncești, în preajma bornei kilometrice 32 + 300 metri, nu a ținut permanent seama de împrejurări și nu a apreciat corect situația reală pe drum în care se afla vehiculul în momentul respectiv, prin ce a încălcat cerințele pct. 3 al Regulamentului Circulației Rutiere (RCR), care prevede, că "*participanții la trafic sînt obligați să respecte regulile de circulație, semnificația mijloacelor de semnalizare rutieră, semnalele și indicațiile agentului de circulație, condițiile tehnice ale prezentului Regulament și prin acțiunile lor să nu cauzeze prejudicii altor participanți la trafic, să nu-i expună pericolului, precum și să nu creeze neîntemeiat obstacole circulației care ar depăși pe acele care sînt provocate de circumstanțe iminente*"; pct. 39 RCR, care prevede, că "*înaintea începerii deplasării, reîncolonării sau altei schimbări a direcției de mers, conducătorul de vehicul trebuie să se asigure că această manevră va fi executată în siguranță și nu va crea obstacole pentru ceilalți participanți la trafic*"; pct. 45 RCR, care prevede, că "*conducătorul trebuie să conducă vehiculul în conformitate cu limita de viteză stabilită, ținând permanent seama de următorii factori:*

- a) *starea psihofiziologică ce influențează atenția și reacția;*
- b) *dexteritatea în conducere care i-ar permite să prevadă situațiile periculoase;*
- c) *starea tehnică a vehiculului și particularitățile încărcăturii;*
- d) *de situația rutieră.*

*Art. 45 pct. 2 al RCR „, în cazul în care în limita vizibilității apar obstacole care pot fi observate de conducător, el trebuie să reducă viteza sau chiar să oprească, pentru a nu pune în pericol siguranța traficului”, precum și cerințele marcajului rutier 1.1.1. RCR "depășire interzisă" și manifestând neglijență criminală în circumstanțele mai sus expuse, nu a reacționat adecvat, a ieșit pe contrasens, angajându-se în manevra de depășire fără a pune în pericol sau a stânjeni circulația din sens opus, prin ce a încălcat și cerințele pct. 51 al RCR, care prevede, că: "*înaintea depășirii, conducătorul vehiculului trebuie să se asigure că:* c) *poate efectua depășirea fără a pune în pericol sau a stânjeni circulația din sens opus, adică banda pe care urmează să se angajeze are un spațiu suficient și viteza vehiculului ce urmează a fi depășit permite executarea acestei manevre; d) poate să revină pe banda precedentă fără a stânjeni vehiculul depășit", ca urmare a**

tamponat autocamionul de model "Mercedes Benz Sprinter", cu numerele de înmatriculare XXXXX, condus de Morari Grigore, ce se deplasa regulamentar pe partea dreaptă a carosabilului, din sens opus relativ sensului de deplasare al autovehiculului de model "Kia Ceed", cu numerele de înmatriculare XXXXX.

În rezultatul impactului, conducătorului autocamionului de model "Mercedes Benz Sprinter", cu numerele de înmatriculare XXXXX, Morari Grigore XXXXX conform concluziei raportului de expertiză medico-legală nr. 49 "D" din 14.03.2017, i-a fost cauzată fractură închisă liniară a osului parietal pe stânga, fractură închisă a condului medial al tibiei gambei piciorului stîng, echimoză în regiunea parietală a capului pe dreapta, ce se califică ca vătămări corporale grave a integrității corporale și a sănătății; iar pasagerul autovehiculului de model "Kia Ceed" cu numerele de înmatriculare XXXXX, Gălățeanu Alexandru, conform concluziei raportului de expertiză medico-legală nr. 52 "D" din 14.03.2017, i-a fost cauzată fractură închisă comunitivă a osului radial a mâinii stîngi în 1/3 distală cu deplasarea fragmentelor, hematom subcutan a regiunii parietalo - occipetală a capului pe dreapta, multiple excoriații pe față, ce se califică ca vătămări corporale medii, care generează dereglări de sănătate mai mult de 21 de zile, ori de lungă durată.

Prima instanță a încadrat acțiunile inculpatului Gălățeanu Sergiu în baza art. 264 alin. (3) lit. a) Cod penal, - cu indicii calificativi ” *încălcarea regulilor de circulație de către persoana care conduce mijlocul de transport, încălcarea ce a cauzat din imprudență o vătămare gravă a integrității corporale sau a sănătății* ”.

2. Sentința primei instanțe a fost atacată cu apel de către procurorul în Procuratura r-l. Hâncești, Cleavadî Grigore, care a solicitat casarea sentinței, cu pronunțarea unei noi hotărâri prin care inculpatului Gălățeanu Sergiu să-i fie aplicată o pedeapsă sub formă de închisoare pe un termen de 4 ani, cu ispășirea pedepsei în penitenciar de tip deschis, cu privarea de dreptul de a conduce mijloace de transport pe un termen de 4 ani, cu încasarea din contul ultimului a cheltuielilor de judecată în mărime de 709 lei 72 bani.

În argumentarea apelului procurorul a invocat că:

- pedeapsa aplicată este una prea blândă;
- la stabilirea pedepsei nu s-a ținut cont de prevederile art. 75 Cod penal;
- nu a fost luat în considerare caracterul și gravitatea infracțiunii săvârșite, motivul și scopul celor comise, personalitatea vinovatului, caracterul prejudiciabil, circumstanțele care atenuează ori agravează răspunderea;
- nu s-a invocat nici o circumstanță ce ar motiva aplicarea prevederilor art. 90 Cod penal;
- suspendarea condiționată a pedepsei nu a fost argumentată, aceasta nefiind proporțională cu fapta comisă.

2.1. Partea-vătămată Morari Grigore, care a solicitat casarea parțială a sentinței, în ce privește latura civilă și pronunțarea unei noi hotărâri prin care să fie dispus încasarea a prejudiciului material în sumă de 172 000 lei și moral în valoare de 100 000 lei.

În argumentarea apelului partea-vătămată a invocat că:

- ca urmare a săvârșirii infracțiunii a suportat mai multe cheltuieli care sunt alcătuite din: 40 000 lei tratamentul medical, 120 000 lei pentru cutia mecanică la automobilul de model „Mercedes 312”, venitul ratat 12 000 lei;

- i-au fost cauzate și suferințe morale, datorate spitalizării îndelungate, pierderea capacității de lucru, i-a fost acordat gradul de invaliditate, este imobilizat în scaunul cu roțile, este unicul întreținător al familiei;

- inculpatul nu a încercat să restituie prejudiciul, nu și-a cerut scuze, neavând careva regrete în comportamentul său.

3. Prin decizia Colegiul penal al Curții de Apel Chișinău din 15 martie 2018, s-a respins ca nefondat apelul procurorului, s-a admis apelul părții-vătămate, s-a casat parțial sentința și s-a dispus încasarea în beneficiul părții-vătămate Morari Grigore din contul inculpatului a prejudiciului material în mărime de 40 000 lei suportate în legătură cu tratamentul medical și a sumei de 35 000 lei cu titlu de prejudiciul moral, în rest sentința a fost menținută.

3.1. Pentru a decide astfel, instanța de apel a constatat că, solicitarea acuzatorului de stat cu privire la aplicarea față de inculpatul Gălățeanu Sergiu a unei pedepse mai aspre nu și-a găsit confirmarea or, la individualizarea pedepsei și stabilirea ei, de către prima instanță au fost respectate prevederile art. 61, art. 75 Cod penal, precum și prevederile art. 364¹ alin. (8) Cod de procedură penală.

Făcând o analiză complexă a circumstanțelor cauzei și a personalității inculpatului, urmărind comportamentul acestuia în viața socială, ținând cont de faptul că pericolul social reprezentat de fapta comisă, infracțiunea făcând parte din categoria celor grave, luând în considerație că inculpatul a fost la prima sa abatere, că infracțiunea a fost comisă din imprudență, acesta și-a recunoscut vinovăția, lipsesc careva circumstanțe agravante, instanța de apel a conchis că scopul legii penale poate fi atins și fără izolarea inculpatului de societate.

Instanța de apel a subliniat faptul că, pedeapsa este echitabilă când ea impune infractorului lipsuri și restricții ale drepturilor lui, proporționale cu gravitatea infracțiunii săvârșite și este suficientă pentru restabilirea echității sociale, adică a drepturilor și intereselor victimei, statului și întregii societăți, perturbate prin infracțiune, indicând asupra faptului că infracțiunea comisă face parte din categoria celor grave, iar art. 90 Cod penal, permite aplicarea suspendării condiționate a executării pedepsei pentru această categorie de infracțiuni, din care rațiune a considerat oportun suspendarea executării pedepsei cu închisoarea aplicată de către prima instanță și respingerea solicitării acuzatorului de stat de

excludere a prevederilor art. 90 Cod penal la individualizarea pedepsei inculpatului Gălățeanu Sergiu, ca fiind nejustificată.

Instanța de apel a ajuns la concluzia că pedeapsa sub formă de închisoare, cu suspendarea executării acesteia în temeiul art. 90 Cod penal, este echitabilă, va atinge scopul legii penale de restabilire a echității sociale, corectare a condamnatului, precum și prevenirea săvârșirii de noi infracțiuni atât din partea condamnaților, cât și a altor persoane, or, inculpatului urmează a-i fi acordată șansa de a-și corija conduita și a demonstra că cele comise constituie un incident în biografia acestuia.

Cu referire la solicitarea acuzatorului de stat de a încasa cheltuielile judiciare în mărime de 709, 72 lei pentru efectuarea expertizelor judiciare, instanța de apel a respins-o ca fiind lipsită de temeiuri. În susținerea opiniei sale făcând referire la prevederile art. 143, art. 227-229 Cod de procedură penală, art. 75 al Legii cu privire la expertiza judiciară și statutul expertului judiciar nr. 68 din 14.04.2016.

Concomitent, instanța de apel a remarcat faptul că, cheltuielile judiciare solicitate de către acuzatorul de stat în sumă de 709, 72 lei, suportate pentru efectuarea expertizelor medico-legale și a testului „Drager”, reprezintă cheltuieli ce sunt trecute în contul statului, or, normele procesual penale nu prevăd încasarea din contul condamnatului a cheltuielilor judiciare care constituie cheltuieli de expertiză obligatorie necesare organului de urmărire penală pentru acumularea probatoriului în dosar, iar la caz, expertiza a fost dispusă de către organul de urmărire penală pentru a determina încadrarea juridică a faptei lui Gălățeanu Sergiu.

Privitor la apelul declarat de către partea-vătămată, Morari Grigore, instanța de apel a constatat temeiuri de implicare în sentința contestată sub aspectul admiterii în principiu a acțiunii civile.

Astfel instanța de apel a consemnat că, în urma circumstanțelor elucidate în proces, s-a stabilit că în baza faptei comise de inculpat la data de 01.03.2017 a survenit nu numai răspunderea penală ci și răspunderea civilă delictuală, astfel prejudiciul cauzat de accidentul produs a avut consecințe certe stabilite în cadrul examinării judecătorești, cerințe atât cu caracter patrimonial cât și cu caracter nepatrimonial.

Instanța de apel a specificat faptul, că de către prima instanță neîntemeiat nu a fost soluționată acțiunea civilă, invocând faptul că este necesar de stabilit prejudiciul exact cauzat părții vătămate, or, Morari Grigore a prezentat datele ce confirmă cheltuielile de tratament, iar însuși inculpatul a recunoscut suma de 40 000 lei drept prejudiciu material cauzat părții vătămate și prejudiciul moral în mărime de 20000 lei.

Analizând cumulul de probe administrate în cadrul ședinței de judecată, instanța de apel a constatat că partea vătămată a prezentat probe confirmative ce demonstrează întinderea prejudiciului cauzat în mărime de 40 000 lei, fiind atestată

legătură dintre întreg ansamblu de probe prezentat și pretenția de încasare a prejudiciului material, motiv pentru care instanța de apel a dispus încasarea de la inculpatul Gălățeanu Sergiu în beneficiul părții-vătămate Morari Sergiu a prejudiciului material în mărime de 40 000 lei, ca cheltuieli suportate pentru tratamentul medical.

Referitor la solicitarea părții-vătămate cu privire la repararea prejudiciului material suportat în legătură cu deteriorarea camionului de model „Mercedes 312” anul producerii 1999, cu numerele de înmatriculare XXXXX în sumă de 120 000 lei, și pentru venitul ratat în sumă de 12 000 lei, instanța de apel a atras atenția că nu au fost prezentate careva probe ce ar demonstra întinderea prejudiciului material suportat, aceste pretenții nefiind probate suficient urmând a fi completate cu probe ce ar demonstra pretinderea acestor sume.

Instanța de apel a considerat că acțiunea civilă este întemeiată și justificată în partea încasării prejudiciului moral, ținând cont de faptul că prin infracțiunea săvârșită, inculpatul a determinat supunerea părții vătămate la suferințe fizice și psihice, la caz s-a atestat un raport direct de cauzalitate între activitatea infracțională descrisă și prejudiciul nepatrimonial suportat de partea vătămată, iar legea penală prevede expres dreptul persoanei căreia i-a fost cauzat prejudiciu nemijlocit prin acțiunile interzise de legea penală de a înainta o acțiune civilă privitor la încasarea prejudiciului moral cauzat prin infracțiune.

Analizând circumstanțele cauzei și modalitatea de comitere a infracțiunii, instanța de apel a atestat faptul că părții vătămate prin infracțiune i-au fost cauzate vătămări corporale grave, suportând suferințe fizice și psihice motiv pentru care suma de 35 000 lei cu titlu de prejudiciu moral va constitui o satisfacție echitabilă în coraport cu suferințele fizice și psihice cauzate părții vătămate prin infracțiune, astfel s-a respins solicitarea părții vătămate cu privire la încasarea prejudiciului moral în sumă de 100 000 lei fiind apreciată ca una exagerată în coraport cu gravitatea infracțiunii comise, luând în considerație și faptul că la stabilirea cuantumului prejudiciului moral urmează să se țină cont atât de gravitatea suferințelor pricinuite, dar și de starea materială a inculpatului.

4. Decizia instanței de apel este atacată cu recurs ordinar de către procurorul în Procuratura de circumscripție Chișinău, Scutelnic Cătălin, care indică temeiul de recurs prevăzut de art. 427 alin. (1) pct. 6) Cod de procedură penală, în partea ce ține de soluționarea dispusă cu privire la cheltuielile judiciare, dispunerea rejudecării cauzei în această parte, în instanța de apel în altă componentă.

În argumentarea recursului, recurentul invocă că:

- instanța de apel nu s-a pronunțat asupra tuturor motivelor invocate în apel, hotărârea atacată nu cuprinde motivele pe care se întemeiază soluția;

- instanța de apel în cadrul examinării cauzei și emiterii hotărâri nu a luat în considerație faptul, că în cadrul cauzei penale de către stat au fost suportate

cheltuieli în sumă de 709,72 lei la realizarea expertizei, sumă ce urma a fi încasată de la inculpat în beneficiul statului, conform prevederilor art. art. 227 - 229 Cod de procedură penală, iar instanța, contrar prevederilor art. art. 385 alin. (1) pct. 14), art. 397 pct. 5) Cod procedură penală, nu a dispus acest fapt;

- efectuarea cheltuielilor judiciare într-o cauză penală este provocată de săvârșirea unei infracțiuni, care impune desfășurarea urmăririi și a judecării cauzei pentru aplicarea legii penale celui ce a comis-o, ca urmare, cheltuielile judiciare sânt imputabile inculpatului condamnat pentru săvârșirea infracțiunii, temeiul juridic fiind vinovăția sa infracțională, deoarece fără săvârșirea infracțiunii astfel de cheltuieli nu s-ar fi efectuat;

- obligația inculpatului de a suporta cheltuielile judiciare este principală și integrală întrucât săvârșirea unei infracțiuni atrage în mod inevitabil desfășurarea urmăririi penale și a judecării cauzei, pentru a i se aplica pedeapsa infractorului, obligația de a suporta cheltuielile judiciare îi revine în principal acestuia, chiar dacă partea vătămată și partea civilă au determinat, prin cererile lor, producerea unor cheltuieli, de asemenea, obligația de a suporta cheltuielile judiciare este integrală, incluzând toate cheltuielile necesare pentru pronunțarea unei hotărâri de condamnare de către prima instanță;

- prin modificările survenite în Codul de procedură penală în vigoare din data de 09.02.2018, legislatorul a exclus prevederile art. 143 al. (2) Cod de procedură penală și deci norma legală care institua obligația statului a suporta cheltuielile pentru efectuarea expertizelor în cauzele penale a fost exclusă;

- statul deja nu mai are obligația imperativă a suporta acele plăți la efectuarea expertizelor în cauzele penale, luat în coraport cu dispoziția art. 229 al. (1) Cod de procedură penală și constituie temeiul ce impune suportarea cheltuielilor de judecată pretinse de la inculpat, or, după cum s-a expus, aceste cheltuieli au fost suportate de către stat doar din cauza că a fost comisă infracțiunea în cauză, în caz contrar aceste cheltuieli nu ar fi fost generate.

5. Examinând admisibilitatea în principiu a recursului ordinar declarat, în raport cu materialele cauzei, Colegiul penal conchide că acesta este inadmisibil, fiind vădit neîntemeiat din următoarele considerente.

În speță se constată că recurentul s-a conformat prevederilor art. 422 Cod de procedură penală și a declarat recurs ordinar în termen.

Potrivit dispoziției art. 432 alin. (2) pct. 4) Cod de procedură penală, instanța de recurs, examinând admisibilitatea în principiu a recursului declarat împotriva hotărârii instanței de apel, fără citarea părților, în camera de consiliu, este în drept să decidă inadmisibilitatea acestuia în cazul în care constată că recursul declarat este vădit neîntemeiat.

Conform prevederilor art. 424 alin. (2) Cod de procedură penală, instanța de recurs examinează cauza numai în limitele temeiurilor stipulate expres de art. 427

Cod de procedură penală, care în mod obligatoriu trebuie să fie invocate de recurent. Or, art. 427 alin. (1) Cod de procedură penală, prevede că hotărârile instanței de apel pot fi atacate cu recurs ordinar pentru a repara erorile de drept comise de instanțele de fond și de apel la judecarea cauzei.

La caz, se reține că recurentul contestă decizia instanței de apel, indicând temeiul de recurs prevăzut de art. 427 alin. (1) pct. 6) Cod de procedură penală, în sensul că hotărârea atacată nu cuprinde motivele pe care se întemeiază soluția, criticând decizia instanței de apel anume în partea motivării soluției acesteia privind respingerea apelului declarat de procuror, prin care a fost solicitată încasarea cheltuielilor suportate pentru efectuarea expertizelor judiciare în prezenta cauză penală din contul inculpatului.

Verificând legalitatea hotărârii atacate sub aceste aspecte, Colegiul penal reține că temeiul și motivele invocate de recurent în susținerea acestui temei nu s-au confirmat în urma cercetării materialelor cauzei, argumentând în acest context următoarele.

Colegiul penal analizând textul deciziei recurate (f.d. 42-64. Vol. II) în coraport cu motivele invocate de recurent, atestă că instanța de apel s-a expus argumentat și motivat asupra aspectelor contestate și în prezentul recurs ordinar, bazându-și just soluția privind respingerea apelului și solicitării părții acuzării de a dispune încasarea cheltuielilor pentru efectuarea expertizelor din contul inculpatului în baza prevederilor legale stipulate în art. 227 Cod de procedură penală, iar instanța de recurs ordinar, în virtutea corectitudinii acestei motivări, pentru a evita repetări inutile, o acceptă și o însușește, fapt ce vine în corespundere cu jurisprudența CtEDO, care în pct. 37 a hotărârii sale în cauza Albert vs. România din 16.02.2010, statuează că art. 6 §1 din CEDO, deși obligă instanțele să își motiveze deciziile, acest fapt nu poate fi înțeles ca impunând un răspuns detaliat pentru fiecare argument (Van de Hurk vs Olanda, 19 aprilie 1994, pct. 61), cu toate acestea noțiunea de proces echitabil necesită ca o instanță internă, fie prin însușirea motivelor furnizate de o instanță inferioară, fie prin alt mod, să fi examinat chestiunile esențiale supuse atenției sale.

Totodată, Colegiul penal invocă că prevederile art. 227 Cod de procedură penală, reglementează care anume cheltuieli sunt incluse în categoria cheltuielilor judiciare, în această listă nefiind însă incluse cheltuielile suportate pentru efectuarea expertizelor judiciare.

În acest context, se atestă că în prezenta cauză penală ordonatorul expertizelor judiciare a fost organul de urmărire penală (f.d. 47-49, 54-56, 64-66, 75-77, 81-83, vol. I), iar expertizele medico – legale au fost efectuate până la 09.02.2018, fără a exista o asemenea cerere din partea părții apărării.

6. În consecință, Colegiul penal nu a constatat prezența erorilor de drept invocate de recurent ce ar fi afectat hotărârea atacată sub aspectele contestate,

deoarece soluția adoptată de instanța de apel, este legală și întemeiată, iar recursul ordinar declarat este inadmisibil, fiind vădit neîntemeiat.

7. Conducându-se de prevederile art. 432 alin. (2) pct. 4) Cod de procedură penală, Colegiul penal,

DECIDE :

Inadmisibilitatea recursului ordinar declarat de către procurorul în Procuratura de circumscripție Chișinău, Scutelnic Cătălin, împotriva deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 15 martie 2018, în cauza penală privindu-l pe **Gălățeanu Sergiu XXXXX**, ca fiind vădit neîntemeiat.

Decizia este irevocabilă.

Decizia motivată pronunțată la **24 octombrie 2018**.

Președinte

Timofti Vladimir

Judecători

Toma Nadejda

Boico Victor